ID-DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Id-Dipartiment tat-Tmexxija tal-Kurrikulu
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

Rotta 2

L-Eżamijiet Annwali tal-Iskejjel Sekondarji 2015

IR-RABA' SENA	IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigħ)	IL-ĦIN: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigħ

1. L-għalliema tal-Malti li se jmexxu l-eżami tas-smigħ isellmu lill-istudenti u wara li jitqassmu l-karti tal-eżami tas-smigħ jgħidulhom:

   "Bonġu. Nitlobkom biex tiktbu isimkom, kunjomkom u l-klassi fil-post ipprovdut fil-karta ta' quddiemkom."

2. Meta l-għalliema jaraw li l-istudenti lestew, jgħidulhom:

   "Issa se naqralkom is-silta. Nitlobkom toqogħdu attenti għall-qari. Ma tistgħux tiktbu jew taħdmu l-eżerċizzji waqt li nkun qed naqralkom is-silta."

3. L-għalliema jaqraw is-silta kollha b'ritmu meqjus u meta jispiċċaw mill-qari jgħidu lill-istudenti:

   "Issa se naqralkom l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji li tridu taħdmu fuq is-silta li għadkom kemm smajtu. Tistgħu taħdmuhom waqt li qed naqra. Infakkarkom li s-silta ser terġa' tinqralkom darb'oħra."

4. L-għalliema jaqraw l-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji kollha kif hemm fil-karta. Wara dan il-qari l-istudenti jingħataw ftit ħin biex jaħdmu qabel ma jibda t-tieni qari tas-silta.

5. L-għalliema jgħidu lill-istudenti:

   "Issa se naqralkom għat-tieni u l-aħħar darba s-silta flimkien mal-istruzzjonijiet u l-eżerċizzji. Tistgħu tkomplu taħdmu waqt dan il-qari."

6. Kif l-għalliema jtemmu t-tieni qari jagħtu l-ħin biex l-istudenti jkomplu jaħdmu l-karta. Hekk kif tgħaddi kwarta mill-bidu tal-eżami, l-għalliema jgħidu lill-istudenti:

   "Il-ħin tal-eżami għadda. Jekk jogħġobkom ieqfu mill-kitba u se niġbor il-karti. Grazzi."

7. L-għalliema inkarigati jaraw li l-karti kollha tal-eżami tas-smigħ jinġabru u l-istudenti jistgħu jkomplu bl-eżami tal-qari u l-kitba.

Is-Silta għall-Qari: IL-QASMA BEJN L-GĦONJA U L-FOQRA

Skont l-Organizzazzjoni għall-Koperazzjoni u l-Iżvilupp Ekonomiku, in-nuqqas ta' ugwaljanza bejn is-sinjuri u l-fqar fid-dinja tal-lum żdied b'mod qawwi. Jekk tqabbel kemm idaħħlu flus l-aktar pajjiżi sinjuri ma' dak li jdaħħlu l-ifqar pajjiżi membri fl-organizzazzjoni, issib li bejn wieħed u ieħor il-pajjiżi sinjuri jdaħħlu disa' darbiet aktar mill-foqra!

Terġa', f'xi pajjiżi, id-differenza hija akbar minn hekk: fl-Ingilterra d-dħul finanzjarju tas-sinjuri huwa 12-il darba ogħla minn dak tal-fqar; fl-Istati Uniti 14-il darba; fil-Messiku 25 darba; fil-Brażil 50 darba!

Għaliex din id-differenza kollha bejn id-dħul finanzjarju tas-sinjuri u dak tal-fqar? Skont rapport ippreparat minn Michael Foster, jidher li hemm żewġ raġunijiet. L-ewwel raġuni hi li dawn l-aħħar snin, l-aktar persuni sinjuruni fid-dinja, li jammontaw għal 1% tal-popolazzjoni dinjija, irduppjaw il-qligħ finanzjarju tagħhom. Raġuni oħra hija li l-benefiċċji marbutin mat-taxxa, mhumiex jitgawdew minn min jinsab isfel nett tal-piramida soċjali.

F'Ottubru 2012, l-Organizzazzjoni tal-Ikel u l-Biedja qalet li fid-dinja hawn miljuni ta' nies bil-ġuħ. Dawn għandhom bżonn 30 biljun dollaru kull sena biex isalvaw. Sadanittant, sitt banek ċentrali fid-dinja, jiġifieri dawk fl-Istati Uniti, l-Unjoni Ewropea, il-Ġappun, il-Kanada, l-Ingilterra u l-Iżvizzera, irnexxielhom isibu 180 biljun dollaru biex salvaw għadd ta' banek privati milli jfallu.

Kont taf li:

- 40% tal-ġid kollu tad-dinja hu kkontrollat minn 1% tal-popolazzjoni dinjija?
- skont in-Nazzjonijiet Magħquda, ikun biżżejjed jekk terz tal-flus kollha li jintefqu kull sena fuq l-armamenti militari, jintuża biex tissolva darba għal dejjem il-problema tal-faqar fid-dinja;
- fl-2012, fid-dinja kien hawn 1,226 persuna li l-ġid tagħhom kien ta' madwar biljun dollaru kull wieħed;
- 3.5 biljun ruħ fid-dinja, jiġifieri nofs il-popolazzjoni tad-dinja kollha, jaqilgħu anqas minn 2 dollari kuljum. Hemm pajjiżi fejn in-nies jaqilgħu saħansitra inqas minn hekk.

Illejla, meta tpoġġi rasek fuq l-imħadda, ftakar li madwar elf miljun ruħ oħra fid-dinja jkunu se jorqdu bi stonku vojt.

(Addattatament tas-silta *Illejla għandek x'tiekol*, p.13, meħuda mill-magażin *Flimkien* ta' Awwissu 2014, Ħarġa numru 17)

Mistoqsijiet: **(10 marki)**

1. Skont l-Organizzazzjoni għall-Koperazzjoni u l-Iżvilupp Ekonomiku, jekk tqabbel kemm idaħħlu flus l-aktar pajjiżi sinjuri ma' dak li jdaħħlu l-ifqar pajjiżi, issib li bejn wieħed u ieħor il-pajjiżi sinjuri jdaħħlu:
    - a. disa' darbiet aktar mill-foqra.
    - b. tmien darbiet aktar mill-foqra.
    - ċ. seba' darbiet aktar mill-foqra.

2. Agħżel it-tajba:

    Fl-Ingilterra, is-sinjuri jaqilgħu
    - a. 14-il darba aktar mill-foqra.
    - b. 50 darba aktar mill-foqra.
    - ċ. 12-il darba aktar mill-foqra.
    - d. 25 darba aktar mill-foqra.

3. Aqta' linja taħt it-tajba skont is-silta:

    Ir-rapport inkiteb minn Michael (**Foster; Fowler; Fonder**). Skont dan ir-rapport, raġuni minnhom għala l-persuni sinjuri fid-dinja saru aktar sinjuri hi li dawn (**irduppjaw; ittriplaw; splodew**) il-qligħ finanzjarju tagħhom. Raġuni oħra hi li mhux kulħadd qiegħed igawdi kif jixraq (**il-benefiċċji b'rabta max-xogħol; il-benefiċċji b'rabta mat-taxxa; il-benefiċċji soċjali**).

4. F'Ottubru 2012, l-Organizzazzjoni tal-Ikel u l-Biedja qalet li fid-dinja hawn ________________ ta' nies bil-ġuħ.

5. Sadanittant, sitt banek ċentrali fid-dinja dan l-aħħar irnexxielhom isibu 180 biljun __________ biex salvaw numru ta' banek privati milli jfallu.

6. Skont in-Nazzjonijiet Magħquda, biex tissolva l-problema tal-faqar fid-dinja jkun biżżejjed __________ tal-flus kollha li jintefqu kull sena fuq l-armamenti militari.

7. Nofs il-popolazzjoni tad-dinja taqla' inqas minn __________ dollari kuljum.

8. Wieħed fil-mija tal-popolazzjoni tad-dinja għandu ___________ % tal-ġid kollu tad-dinja.

ID-DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Id-Dipartiment tat-Tmexxija tal-Kurrikulu
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

Rotta 2

L-Eżamijiet Annwali tal-Iskejjel Sekondarji 2015

IR-RABA' SENA	IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigħ)	IL-ĦIN: 15-il minuta

L-isem u l-kunjom: ______________________ **Il-klassi:** ____________

Il-Karta tal-Istudenti

Mistoqsijiet: (10 marki)

1. Skont l-Organizzazzjoni għall-Koperazzjoni u l-Iżvilupp Ekonomiku, jekk tqabbel kemm idaħħlu flus l-aktar pajjiżi sinjuri ma' dak li jdaħħlu l-ifqar pajjiżi, issib li bejn wieħed u ieħor il-pajjiżi sinjuri jdaħħlu:

   a. disa' darbiet aktar mill-foqra.
   b. tmien darbiet aktar mill-foqra.
   ċ. seba' darbiet aktar mill-foqra.

2. Agħżel it-tajba:

   Fl-Ingilterra, is-sinjuri jaqilgħu

   a. 14-il darba aktar mill-foqra.
   b. 50 darba aktar mill-foqra.
   ċ. 12-il darba aktar mill-foqra.
   d. 25 darba aktar mill-foqra.

3. Aqta' linja taħt it-tajba skont is-silta:

   Ir-rapport inkiteb minn Michael (**Foster; Fowler; Fonder**). Skont dan ir-rapport, raġuni minnhom għala l-persuni sinjuri fid-dinja saru aktar sinjuri hi li dawn (**irduppjaw; ittriplaw; splodew**) il-qligħ finanzjarju tagħhom. Raġuni oħra hi li mhux kulħadd qiegħed igawdi kif jixraq (**il-benefiċċji b'rabta max-xogħol; il-benefiċċji b'rabta mat-taxxa; il-benefiċċji soċjali**).

4. F'Ottubru 2012, l-Organizzazzjoni tal-Ikel u l-Biedja qalet li fid-dinja hawn _________________ ta' nies bil-ġuħ.

5. Sadanittant, sitt banek ċentrali fid-dinja dan l-aħħar irnexxielhom isibu 180 biljun __________ biex salvaw numru ta' banek privati milli jfallu.

6. Skont in-Nazzjonijiet Magħquda, biex tissolva l-problema tal-faqar fid-dinja jkun biżżejjed __________ tal-flus kollha li jintefqu kull sena fuq l-armamenti militari.

7. Nofs il-popolazzjoni tad-dinja taqla' inqas minn __________ dollari kuljum.

8. Wieħed fil-mija tal-popolazzjoni tad-dinja għandu ___________ % tal-ġid kollu tad-dinja.

ID-DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Id-Dipartiment tat-Tmexxija tal-Kurrikulu
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

Rotta 2

L-Eżamijiet Annwali tal-Iskejjel Sekondarji 2015

IR-RABA' SENA	IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)	IL-ĦIN: Sagħtejn

L-isem u l-kunjom: ______________________ **Il-klassi:** __________

Għall-istudent/a:

1. **Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.**
2. **L-ortografija, il-punteġġjatura, is-sintassi, l-ideat u l-preżentazzjoni tajbin jgħinuk tikseb riżultati aħjar.**

Għall-għalliema:

Il-MARKI			
	It-Taħdit	10	
	Il-Fehim mis-Smigħ	10	
	Il-Qari u l-Kitba	80	
	IT-TOTAL	100	

Taqsima	1A	1B	1Ċ	1D	1E	2A	2B	TOTAL
Marka	10	5	10	5	20	15	15	80
Marka tal-Istudent/a								

Kummenti:

____

____

____

____

L-EWWEL TAQSIMA: IL-LINGWA (50 MARKA)

Aqra s-silta li ġejja u wieġeb il-mistoqsijiet ta' wara.

Il-Ħobż Malti

Sewwa jgħidu li **mitt bniedem mitt fehma**, imma fejn jidħol il-ħobż dan il-qawl jaf jibdel it-tifsira tiegħu! Ir-raħal ta' Ħal Qormi minn dejjem kien magħruf bħala l-villaġġ tal-furnara minħabba li **jforni** l-biċċa l-kbira tal-ħobż ikkunsmat f'pajjiżna. Skont it-tradizzjoni, ir-raġuni għala jinsabu daqstant fran tal-ħobż f'din in-naħa ta' Malta tmur lura għaż-żmien meta f'artna kien hawn il-malarja. ***(par.1)***

Il-kelma "malarja" ġejja mit-Taljan *mal'aria* u tfisser arja ħażina. Missirijietna kienu jemmnu li din il-marda tkompli tinfirex hekk kif issib arja ħażina. Minħabba li Ħal Qormi jinsab qrib il-Marsa, dak iż-żmien art mimlija għadajjar kbar ta' ilma qiegħed u arja mniġġsa, kienu jaħsbu li allura kien aktar faċli li tfaqqa' l-malarja hawn minn f'postijiet oħrajn. Għalhekk inħarġet ordni li l-fran tal-ħobż kellhom jinbnew f'dawn l-**akkwati** ħalli d-duħħan taċ-ċmieni jkeċċi l-marda 'l hemm. ***(par.2)***

Ħafna minn missirijietna kienu bdiewa li jiżirgħu l-qmuħ tagħhom. Għaldaqstant, ħafna nisa tad-djar, kienu jagħġnu u jaħmu l-ħobż tagħhom huma ta' kuljum. Mal-mogħdija taż-żmien, bdew ifaqqsu furnara tas-sengħa li wassal sabiex il-gvernijiet iħejju liġijiet li jirregolaw mhux biss il-bini tal-fran, imma saħansitra l-kwalità tal-ħobż u l-prezz tiegħu. ***(par.3)***

Illum il-ġurnata l-ħobż jinxtara mhux biss mingħand il-furnara imma wkoll minn ħwienet oħra. Fuq kollox il-varjetà ta' ħobż li teżisti kibret. Għall-bidu l-iktar ħobż komuni kien dak *tal-maħlut*, magħmul minn taħlita ta' qamħirrun u xgħir, bil-qamħ jiżdied wara mat-taħlita. Kellu l-kulur tiegħu jimbuttak imma kien mimli nutrijenti u b'togħma mill-aqwa. Dan it-tip ta' ħobż kont tista' tibqa' ssibu sat-Tieni Gwerra Dinjija. Illum insibu bosta tipi ta' ħobż abjad fosthom *tal-Franċiż, tal-Ingliż*, u *tal-kexxun*, dak ismar, bil-frott u ċ-ċereali qishom kejkijiet li jolqtu l-gosti ta' kulħadd! ***(par.4)***

Minkejja però din il-varjetà sħiħa ta' ħobż, x'aktarx li għadek xorta ssib nies li jippreferu jaħmu l-ħobż tagħhom, l-aktar il-ftira li tibqa' l-aktar forma ta' ħobż li tinżel għasel magħna l-Maltin. U bilħaqq

f'Għawdex jiddilettaw bil-ftira Għawdxija, li m'għandha x'taqsam xejn mal-ftira Maltija, u li tista' tkun tal-bakkaljaw, tal-ful, tal-ġobon, tal-inċova, tal-makku. Għandhom ukoll il-ftira tar-Randan, magħmula minn tip ta' ħobż moqli fiż-żejt bl-inċova jew mingħajrha u li tittiekel normalment fi żmien ir-Randan. ***(par.5)***

(Addattata minn *Ħobż Malti*, pp.24-25, meħuda mill-ktieb *Malta and Gozo*)

1A. Fehim it-Test

___ / 10 marki

Wieġeb il-mistoqsijiet fuq li għadek kemm qrajt.

1. Għaliex Ħal Qormi minn dejjem kien magħruf bħala "l-villaġġ tal-furnara"? ***(par.1)***

____(marka)

2. Minn fejn ġejja l-kelma "malarja" u xi tfisser fil-lingwa oriġinali? ***(par.2)***

____

____(2 marki)

3. F'Ħal Qormi niltaqgħu ma' għadd kbir ta' fran tal-ħobż. Għaliex ġara dan? ***(par.2)***

____

____(2 marki)

4. Semmi ħaġa waħda li l-liġijiet riedu jirregolaw? ***(par.3)***

____(marka)

5. Semmi żewġ raġunijet għala taħseb li bdew "ifaqqsu furnara tas-sengħa"? ***(par.3)***

____

____

____(2 marki)

6. F'Għawdex issib il-famuża ftira li hi differenti minn dik Maltija. Fiex taħseb li huma differenti dawn? ***(par.5)***

____

____(2 marki)

1B. Għarfien il-Lingwa

___ 5 marki

1. Fisser dan il-kliem skont kif użat fis-silta:

   i. "jforni" (***par.1***): ________________________________ (marka)

   ii. "akkwati" (***par.2***): ________________________________ (marka)

2. Fisser il-qawl "mitt bniedem mitt fehma" ***(par.1)*** skont kif imħaddem f'din is-silta.

____(marka)

3. Mit-tielet paragrafu ikteb il-kelma li tirreferi għall-Maltin ta' qabel. __________________ (marka)

4. Mir-raba' paragrafu sib u ikteb il-kelma li tintuża biex tfisser xi ħaġa li togħġob lil kulħadd.

____(marka)

1Ċ. Il-Grammatika

___ 10 marki

Aqra din is-silta.

Fir-Repubbblika tal-Maċedonja jiddominaw ġeografikament il-widien ċentrali ffurmati mix-Xmara Vardar, li flimkien għandhom importanza kbira fl-ekonomija u fis-sistema tal-komunikazzjoni tal-pajjiż. Il-proġett bl-isem ta' "Vardar Valley" huwa kkunsidrat bħala wieħed kruċjali fl-iżvilupp ekonomiku tal-pajjiż. Insibu wkoll il-meded ta' muntanji mal-konfini tal-pajjiż b'art ħarxa, li joffru xeni impressjonanti, fosthom il-muntanja Sar b'katina ta' 16-il muntanja oħra, bl-ogħla waħda tilħaq l-2,764 metru. Hemm bosta sorsi ta' ilma li jvarjaw bejn nixxigħat, xmajjar u mal-ħamsin għadira. Bosta mix-xmajjar jiżbukkaw fl-Ibħra Adrijatiku u Eġew u anke jingħaqdu ma' xmajjar oħra fosthom id-Danubju li tispiċċa fil-Baħar l-Iswed. Magħrufa wkoll id-disat ibliet li joffru postijiet ta' mistrieħ.

(Addattata minn *Ir-Repubblika tal-Maċedonja*, p.10, meħuda mill-magażin *Mużajk* ta' Mejju 2014)

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha.

1. Mis-silta, sib aġġettiv femminil. ______________________
2. Mis-silta, sib avverbju tal-kwantità. ______________________
3. Mis-silta sib nom proprju. ______________________
4. Agħti s-singular ta' "nixxigħat". ______________________
5. Ikteb in-numru fi kliem: "2,764 metru". ______________________
6. Agħti z-zokk morfemiku tal-aġġettiv "ċentrali". ______________________
7. Ikteb is-suffiss rumanz tal-parteċipju passiv "ikkunsidrat". ______________________
8. Mis-silta sib il-parteċipju passiv tal-verb "għaraf". ______________________
9. Aqleb il-frażi li ġejja fis-singular: "... *mix-xmajjar jiżbokkaw fl-ibħra ...*". ______________________
10. Poġġi l-verb ta' din is-sentenza fil-Perfett billi tuża l-verb awżiljarju "kien": "*Fir-Repubblika tal-Maċedonja jiddominaw...*". ______________________

1D. Il-Kitba l-Qasira

___ 5 marki

IR-RAPPORT: Agħżel mistoqsija WAĦDA minn (i) jew (ii).

(i)

Fis-27 ta' Diċembru 2014, it-tenur Malti Joseph Calleja, ta kunċert mill-isbaħ fit-Teatru Manoel, il-Belt Valletta bħala parti mill-Festival tal-Barokk imtella' għas-sena 2014. Ħafna kienu dawk in-nies li marru għal dan il-kunċert u ħassuhom sodisfatti. Ikteb rapport ta' bejn **60 u 80 kelma** dwar dan il-kunċert.

Xi mistoqsijiet li jistgħu jgħinuk: Meta sar? Fejn sar? Kemm marru nies jarawh? X'tip ta' kanzunetti tkantaw? X'qalu n-nies? Kemm dam għaddej il-kunċert?

JEW

(ii)

Fit-23 ta' Novembru 2014 li għadda, reġgħet saret għal darba oħra l-ġirja tal-President sabiex jinġabru l-flus għall-*Community Chest Fund*. M'hemmx dubju li l-attività kienet suċċess u laħqet l-iskop tagħha. Ikteb rapport ta' bejn **60 u 80 kelma** sabiex tagħti t-tagħrif meħtieġ dwar din l-attività.

Xi mistoqsijiet li jistgħu jgħinuk: Kemm ħadu sehem nies fiha? Kemm inġabru flus? Minn fejn bdiet il-ġirja u fejn intemmet? Kulħadd kellu bilfors jiġri jew kien hemm min mexa minflok?

Ikteb x'għażilt: ___

1E. Il-Komponiment

___
20 marka

Ikteb madwar 300 kelma fuq WIEĦED minn dawn is-suġġetti fuq karta separata.

1. Taqbel li l-età tal-iskola obbligatorja għandha titla' minn 16 għal 18-il sena? Għaliex?
2. "Anna, fejn qiegħda? Wasalt?" Kompli din l-istorja billi tibda b'dawn iż-żewġ sentenzi.
3. Għadek kemm dħalt taħdem bħala xufier/a ta' karozza tal-linja mal-kumpanija tat-trasport pubbliku. Iddeskrivi wħud mill-passiġġieri li telgħu miegħek fin-nofstanhar tal-ewwel ġurnata xogħol tiegħek.
4. Fl-iskola fejn tattendi talbuk tkellem lill-istudenti sħabek dwar il-vantaġġi u l-iżvantaġġi li tara meta l-bniet u s-subien jattendu skejjel sekondarji flimkien. Ipprepara diskors xieraq għall-okkażjoni.

IT-TIENI TAQSIMA: IL-LETTERATURA (30 MARKA)

2A. Ir-Referenza għall-Kuntest: Il-Poeżija (*Bejn Ħaltejn*)

___
15-il marka

Agħżel WAĦDA minn (i) jew (ii).

(i) Aqra sewwa din il-poeżija *Quo Vadis* ta' Rużar Briffa u wieġeb il-mistoqsijiet kollha.

Waħidha,
fuq l-għolja ġeblija,
imbiegħda mill-bqija ta' ħutha
fil-qalb ħadranija
tal-wied,
ix-xwejħa ħarruba,
magħtuba
mit-toqol tas-snin,
qed tħares madwarha
ħa tara
il-għaġla tan-nies għaddejjin.

... U taħseb:
kemm huma mgħaġġlin,
fejn huma sejrin
għal dejjem bla sabar
min-nieqa sal-qabar
dal-ħalja bnedmin?
Fejn huma l-għeruq?
Qatt lilhom ma trażżan il-bewsa tar-riħ?
Qatt lilhom ma tlajjem is-sħana tax-xemx?
Għaliex ftit mistrieħ
għalihom ma hemmx,
u l-lehma biss tagħhom
il-ħajja tas-suq?

Mistoqsijiet:

1. F'din il-poeżija jispikka s-sens tal-ħars. Min qed juża dan is-sens u liema vers, fil-fehma tiegħek, qed juri dan?

____

____

____ (2 marki)

2. Sib żewġ kelmiet jew espressjonijiet mill-ewwel strofa li jiddeskrivu l-ħarruba. Xi tħoss li jgħidulek dawn il-kelmiet dwar dan il-karattru ewlieni tal-poeżija?

____

____

____

____ (4 marki)

3. Fit-tieni strofa nsibu deskrizzjoni tat-tieni karattru importanti f'din il-poeżija, in-nies. Fi kliemek, għid kif jintwerew u x'tikkonkludi fuq il-ħajja li qed jgħixu.

____

____

____ (2 marki)

4. X'kuntrast prinċipali joħroġ bejn il-"ħarruba" u l-"bnedmin"?

____

____

____ (2 marki)

5. Mill-poeżija sib eżempju ta':

    i. "anafora": ______________________________ (marka)

    ii. "personifikazzjoni": ______________________________ (marka)

    iii. "rima mbewsa": ______________________________ (marka)

6. Għalfejn taħseb li l-poeta jagħlaq il-poeżija b'għadd ta' mistoqsijiet rettoriċi?

____

____

____ (2 marki)

JEW

(ii) Aqra sewwa din is-silta mill-poeżija *Niftakar* ... ta' Anton Buttigieg u wieġeb il-mistoqsijiet kollha.

Niftakar
tal-qniepen il-mota ferrieħa,
u l-Ave Maria ta' Schubert,
taż-żahar il-fwieħa,
u l-għafsa ta' idek ma' driegħi,
u l-ħeġġa ta' wiċċek ħamrani,
u l-mantar bajdani
jitkaxkar mal-qiegħa
tal-korsija;
id-dija u d-dawl tal-parilja,
il-ħsejjes taż-żwiemel għaddejja,
u ġemgħa bil-ħrara
ma' biebna biex tara
sbuħitna,
mħabbitna;
u xita ta' ross
li niżlet għal fuqna bla ħoss;
imb'għad ix-xampanja
li tfawwar bil-qawwa,
bir-ragħwa,
u l-kejk qisu torri bajdan,
u l-*foxtrot*, u t-tango, u l-waltzer,
u s-sakra u ż-żifna
tal-qraba u l-ħbieb;
bla tmiem.

Mistoqsijiet:

1. X'tissejjaħ din il-poeżija? Xi tħoss li fiha speċjali minn oħrajn li qrajt?

____

____

____ (2 marki)

2. Sib eżempju ta':

i. "anafora": ________________________________ (marka)

ii. "personifikazzjoni": ________________________________ (marka)

iii. "alliterazzjoni": ________________________________ (marka)

3. Fl-ewwel strofa jispikka l-mod kif il-poeta jinqeda bis-sensi. Sib żewġ eżempji fejn il-poeta jagħmel dan u spjega x'taħseb li ried ifisser bihom il-poeta.

____

____

____

____ (4 marki)

4. Matul l-ewwel strofa ta' din il-poeżija tinħass atmosfera pożittiva. Agħti żewġ eżempji li tħoss li joħolqu dan l-ambjent sabiħ.

____

____

____

____ (4 marki)

5. Fil-poeżija, il-poeta jdaħħal fix-xena "il-Madonna". Għaliex taħseb li jagħmel dan?

____

____

____ (2 marki)

2B. Il-Komponiment Letterarju: Ir-Rumanzett (*Il-Ħarsa ta' Rużann*)

___ 15-il marka

Agħżel WAĦDA minn (i) jew (ii) u wieġeb fuq karta separata.

Ikteb madwar 200 kelma fuq WIEĦED minn dawn is-suġġetti.

a) Tema ewlenija fir-rumanzett *Il-Ħarsa ta' Rużann* hi l-emanċipazzjoni tal-mara. F'dan ir-rumanzett il-mara ma tibqax passiva, jiġifieri toqgħod għal dak li jgħid ir-raġel, imma ssemma leħinha u l-ideat tagħha. Uri kemm dan hu minnu billi tiffoka **mill-anqas fuq żewġ nisa** li niltaqgħu magħhom fir-rumanzett (eż. Marija, Salvina, Ġina, Luċija). Saħħaħ dak li tgħid bi kwotazzjonijiet xierqa.

JEW

b) Fir-rumanzett *Il-Ħarsa ta' Rużann*, niltaqgħu mal-ħarsa ta' Rużann li tibqa' tintiret minn ġenerazzjoni għal oħra tad-dixxendenti tagħha. Uri kif din il-ħarsa ta' Rużann tgħaddi għal għand ħaddieħor. Saħħaħ dak li tgħid bi kwotazzjonijiet xierqa.

Tmiem il-Karta